

”Matkakertomus.

Olin keräilyhommissa Pielavedellä 21/6 1903-5/7 ja 12/7-21/7 sekä senjälkeen Maaningalla. Tein kaksi matkaa eteläosaan Pielavettä pistäytyen Karttulassakin. Jo alunpitäin huomasin, ettei yhdessä kuukaudessa ennätä käydä edes yhden kylän kaikkia asunnoita tarkastamassa, vielä vähemmän koko pitäjään. Se olisi ollutkin tarpeetonta, sillä kaikki arvokkaamat muinaismuistot, kuten kiviaseet, jousipyssyt, karhukeihäät j.n.e., oli täältä jo viety Helsinkiin. Kävin sitten luoteisosassa pitäjistä sekä Keiteleellä, mutta täällä oli liikkunut vielä enemmän keräilijöitä.

Kun tulin taloon, kapusin ensi työkseni porstuan päälle, sillä siellä sitä romua löytyy: vanhoja piimäleilejä, länkiä, pyöritettäviä kirnuja, rikkonaisia nukkeja, hajallisia kenkiä, polkurautoja, höylänpäitä, sukkulaisia y.m. hyvää.

Kuletin tavaroita kantoremmissä. Siinä kannoin myös kenkäni, sillä kaikista kepeintä ja viileintä on kävellä paljasti jaloin. Tämmöisillä matkoilla on pieksut sopivimmat. Lipokkaat olisivat muuten mukavat, mutta niillä ei ole kovinkaan hauska rämpiä soita ja mäkisiä niittyjä.

Ihmiset olivat yleensä erittäin ystävällisiä, varsinkin Pielavedellä, niihin luettuina n.s. körttiläisetkin, joita tapasin muutamia. Mutta eräässä körttiläistalossa Keiteleellä minulle sattui somasti. Emäntä oli jo myömaisillään niityllä olevan miehensä vaatteita, kun hänen kasvonsa äkkiä saivat hyvin juhlallisen ilmeen ja hän sanoi, ettei hän annakaan vanhurskasten vaatteita suruttomien pilkattaviksi. Siinä eivät auttaneet selitykset eikä pyynnöt. Olin jo kuitenkin ennättänyt häneltä ostaa miehensä koirannahkahatun ja pidin sen hyvänäni. (En ymmärtänyt miten tämän emännän käytös oli selitettävissä, sillä yleensä kuuluvat heränneet olevan oman huonoutensa ja syntisyytensä tuntijoita, ja tämä sanoi itsensä vanhurskaaksi.)

Kuten jo mainitsin oli kaikki paremmat muinaisesineet Pielavedeltä kerätty. Kerääjäistä mainittakoon varatuomari Jack, tohtori Fabritius, tohtori Appelgren sekä eräs talollinen Tikkanen Pielaveden Tommonmäestä. Hän lähettää joka vuosi museotavaroita Helsinkiin. Sen vuoksi arvelen, ettei Pielavedellä enää ole paljon Isänmaalliselle Seuralle sopivaa tavaraa.

Kunnioituksella

Kaarlo Ståhlberg”